

**Пам'ятайте
про
Україну!**

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакція і адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Нью-Йорку (212) 227-4125
УНІОС (201) 451-2200
з Нью-Йорку (212) 227-5250

PIK LXXXVII. 4. 88. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬЮ-ЙОРК. ЧЕТВЕР, 17-го КВІТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 17, 1980 No. 88. VOL. LXXXVII.

БАЛАНС НАШИХ СИЛ І ЗУСИЛЬ — ГОЛОВНА МЕТА УДР, КАЖУТЬ ЙОГО ПРЕДСТАВНИКИ

Під час відвідин представників УДР в УНІОСІ. На фото сидять (зліва): пані Уляна Дячук, мгр Роман Ільницький і д-р Іван Фліс. Стоять (зліва): Василь Оріховський, проф. Михайло Воскобійник, д-р Олег Волянський і Володимир Сохан.

Джерзі Сіті. — Ідейно-політичне охоплення та збалансування всіх наявних у нашій громаді сил та поширення їх зацікавлення й відповідної участі в усіх активностях нашого оточення є однією з головних цілей Українського Демократичного Руху (УДР) — інформували його представники Головного Екзекутивного Комітету УНІОСІ та редакцію "Свободи" під час чималих відвідин у їх приміщеннях минулого четверга 11-го квітня.

УНІОСІ у "Свободу" відвідали: голова УДР мгр Роман Ільницький, заступник голови проф. Михайло Воскобійник та член Головного Секретаріату і представник сектору незалежних демократів в УДР д-р Олег Волянський. Інформація про структуру та його бачення і цінності, які і вміня думок і поглядів на

теперішню ситуацію в нашій громаді були причиною і цілком цих відвідин. В розмовах з представниками УДР взяли участь заступники в головній канцелярії УНІОСІ виконавчий директор Головного Екзекутивного Комітету УНІОСІ д-р Іван Фліс, головний секретар Володимир Сохан, головний касир пані Уляна Дячук та головний організатор Василь Оріховський, як також ред. А. Драган.

Голова УДР мгр Роман Ільницький й описав проф. М. Воскобійник та д-р О. Волянський з'ясували в загальних зарисках цілі УДР, які вони окреслюють як "конгломерат трьох демократій", себто трьох головних прощарків складових частин нашої громади, яку становлять: 1) величезна більшість уродженців Америки, які Америку вважають за свою батьківщину (Закінчення на стор. 4)

М. Мартинюк переобраний на голову Округу УНС у Скрантоні

Скрантон, Па. — Річні загальні збори місцевого Округного Комітету Відділу УНСОЮЗУ, які відбулися тут в суботу, 29-го березня, у приміщенні місцевої української католицької церкви, обрали нову управу, що її знов очолив проф. Микола Мартинюк.

Крім цього, до управи входять: Степан Мелеш — заступник голови, Дженет Болянд — секретарка, Катерина Федірко — касир. Контрольний комісію обрано в складі: Анна Балінт, Микола Чомко і Микола Федірко.

Збори відкрив короткою молитвою о. Йосип Мартинюк, а присутніх учасників привітав проф. Микола Мартинюк. У зборах взяли участь головний представник УНСОЮЗУ д-р Іван

Проф. Микола Мартинюк Фліс і старший організатор Степан Гавриш. Нарешті проводив Іван Голик, а секретаріював В. Нагурний.

У своєму вступному слові проф. Мартинюк відмітив з (Закінчення на стор. 4)

Мистець В. Савчак з Австралії заповідає свої виставки

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Л. К.). — У понеділок, 14-го квітня ц.р., тут до приміщення Головної Канцелярії Українського Народного Союзу та в-ва "Свобода" завітав мистець Володимир Савчак, відомий мистець з Австралії, популярний своїми мистецькими працями серед української та австралійської спільноти, вперше прибувши на американський континент. Мистець поінформовав, що метою його поїздки до Америки є дві справи, до деякої міри тісно пов'язані між собою. Перша з них — це влаштування його п'ятих індивідуальних виставок картин, виконаних олійю, які відбуваються за таким порядком:

у Філадельфії — 26-го квітня, Вашингтоні — 3-го травня, на Союзії, в рамках 31-го кол. професорів і учнів Бережанської гімназії у 175-річчя, від 10-го до 18-го травня, у Нью-Йорку від 25-го травня до 1-го червня та в Торонто від 1-го червня. Другою ціллю поїздки В. Савчака — є саме 31-й

У дальшій розмові В. Савчак підкреслює, що в Австралії скрізь на кожній виставці його картин, на прогромах, завжди він фігурує як українця, а також він собі застеріг, щоб не змінювати його імені Володи- (Закінчення на стор. 4)

ПРЕДСТАВНИКИ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ІНФОРМУЮТЬ ПРО ДОЛЮ ЗАКЛАДНИКІВ В ІРАНІ

Вашингтон. — З Тергану напливають нові інформації про подальше злігнення в положенні американських закладників. Одночасно з тим стає шораз яснішим, на які труднощі й упослідження ці закладники були виставлені протягом довгих місяців з боку іранських фанатиків, які їх безправно захопили і дотепер тримають у порозумінні з Аятолою Хомейні та його однодумцями.

Геральд де Грюнкі, д-р Бернард Лібескінд, який 1 квітня відлетів до головної квартири Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Женеві з листами від закладників, та д-р Мамеур Шамси, ексекютивний представник "Червоного Лева і Товариства Сонця" — іранського відповідника Міжнародного Червоного Хреста, після зустрічі з ув'язненими подають, що, "тепер уже арештованих не в'яжуть шнурками на ніч", значить, що їм перед тим роблено, та що, з винятком щось коло восьми осіб, які приміщені поодинокі, усі інші перебувають у спільних приміщеннях".

Представники Червоного Хреста підтвердили інформацію американського уряду, що в'язнів є 50, а серед них є також Михайло Метрінко, до якого якого американські урядові чинники зокрема турбувалися. Михайло Метрінко, колишній член "Корпусу Миру", володіє добре парською мовою, найбільш поширеною в Ірані, перебував там він довгий час і його обов'язком було між іншим утримувати контакти з представниками іранської громадськості. Михайло Метрінко іранські чинники часто допитували й виявили підкреслено ворожу поставу до нього. А так званий студент, тобто ті, що в'язняють американців, були зокрема незадоволені його гідною поведінкою. Крім 50 в'язнів в американській амбасаді, іранські урядові чинники тримають у т. зв. "домашньому арешті" ще трьох американських дипломатів

на чолі з шарж-д'афер американської амбасаді в Тергані, Брусом Ленгеном.

Представники американського Державного департаменту, Гаддінг Картер III, на зустрічі з пресою 15 квітня наголосив факт позитивного розвитку проблеми ув'язнених, але й підкреслює неконечність дальших заходів з іранського боку.

В той час, коли під американським тиском в Ірані врешті події почали набирати більш надійного розвитку, серед американських союзників, може з винятком французів, збільшується рішучість. Після заяв підтримки для заходів президента Картера з боку англійського і італійського урядів та подібної декларації японських прем'єр-міністрів і міністра закордонних справ, до них також долучується чинники Західної Німеччини. В Західному Берліні відбулася дводенна конференція Соціал-демократичної партії, членом якої є канцлер у Бонні та який лідери цієї партії висловилися про "неуникність санкцій проти Ірану. Навіть архітекти "східної політики" Західної Німеччини, Віллі Брандт і Герберт Велер, який перед декількома днями мусів "клярифікувати" публічно свій занедак промисловий виступ, висловилися позитивно і в справі санкцій і підкреслили неконечність спільного фронту в цій справі всіх дев'яти членів Європейської Господарської Спільноти.

Імперативність рішучого спільного фронту Заходу в справі Ірану і в усіх інших справах, включно з бойкотом Олімпіади в Москві, стає очевидною в обличчя нових подій на ірансько-російському кордоні, де стверджено понад усякий сумнів нову концентрацію більшовицьких збройних сил. Гаддінг Картер на зустрічі з пресою звернувся увагу на те, що така концентрація не має ніяких раціональних підстав і викликає питання. "Чи це не є пов'язане з можливою акцією проти Ірану?"

Афганські повстанці вбили двох советських генералів

Ісламабад, Пакистан. — Офіційне радіо пакистанського уряду повідомило, що афганські повстанці вбили советських генералів, вбиваючи двох советських генералів і трьох високих старшин афганської армії. Радіо повідомило, що тіла тих генералів, одного командира дивізії й двох інших генералів-бригадирів, перевезли літаком до Кабулу, столиці Афганістану. Речник одної з афганських повстан-

ських груп, сказав, що повстанці вбили недавно 75 советських вояків, між ними 25 старшин, в провінційному місті Баграм (провінція Парван), де є встановлена сильна советська військова база.

Ці самі джерела також передають, що совети почали офензиву в провінції Лагман, на північ від Кабулу, уживаючи 300 танків, артилерію та гелікоптери.

В Оттаві відбудеться зустріч українських видавців і редакторів

Оттава, Онт. — Тут в неділю, 20-го квітня, в рамках Українського літературно-журнального літературно-журнального дискусійного панель на тему "Українська преса в 1980-их роках", в якому візьмуть участь члени редакцій вісьмох українських газет, в тому числі й англомовного "Українського Тижневика", що його заступатиме ред. Галина Смирнак. Заступле- ння будуть також газети "Новий Шлях", "Промінь", "Око", "Гомін України", "Студент", "Вісник" і журнал "Світло". Модератором

панелю буде проф. д-р Володимир Тарнопольський. Панель запланована на год. 3-тню по полудні в приміщенні місцевої української католицької церкви при 991 Карлінг Есенко.

На цей день запланована теж конференція українських видавців і редакторів, яка відбудеться у приміщенні Крайової бібліотеки і публічних архівів. Учорі того ж дня учасників гостиним на вечірній місцевій відділ Т-ва Українських Професіоналістів і Підприємців.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім передплатникам "Свободи", що від 1-го травня ц.р. англомовний "Український Тижневик" (The Ukrainian Weekly) висилатиметься вже тільки тим передплатникам щоденника, які собі цей тижневик окремо замовляють і передплатять. Усі передплатники щоденника вже одержали, або ще одержать окремі повідомлення в цій справі та карточки і зворотну коверту на замовлення. Прохасмо їх негайно вивопити та повернути нам разом з належною передплатою.

АДМІНІСТРАЦІЯ "СВОБОДИ"

СОВЕТСЬКИЙ АМБАСАДОР У ФРАНЦІЇ ЛАЄ АМЕРИКУ, ПОГРОЖУЄ ЄВРОПІ

Париж. — Степан Червоненко, советський амбасадор у Франції, в четвер 5-го квітня виїздив до Америки за намагаючи "європеїзувати атомову війну", за "безпосередню загрозу південним частинам Советського Союзу" та взагалі за "нездійснені зусилля зупинити історію, щоб відіскати втрачену зверхність". Червоненко промовляв до групи дипломатів, науковців і журналістів у Міжнародній Дипломатичній Академії, на виступ в якій він сам запропонував. Власне тому очікувано, що він бажав використати той міжнародний форум для якоїсь нової советської "мирної офензиви", але замість сподіваного прийшла несподівана атака на Америку та погрози європейським країнам, якщо вони не відкинуть "американського натиску", щоб перетворити НАТО на "інструмент для американської глобальної політики".

В дипломатичних колах

СССР і сателіти зброять Ливан

Бейрут, Ливан. — Сюди напливають шораз нові інформації про масове вилучення у різних портах Ливану модерної зброї, доставленої з ССРСР і його сателітних країн. Зброя ця згідно з оцінками знавців далеко перевищує потреби і можливості патрістських з'єднань і їхніх форм боротьби. Цей факт підтвердили попередні інформації про спроби перебувати головну частину палестинських партизанських загонів у відділі регулярної армії.

В цій перебуванні головну роль відіграють доставки зброї з ССРСР, яку доповняють транспорти з Чехословаччини і Східної Німеччини. ССРСР доставляє в першу чергу танки і різного рода артилерію.

В додатку до цього на терені Ливану вже від давна діють советські вишкільні старшини, яких число

вважають, що головною метою виступу Червоненка було бажання налякати західноєвропейських союзників в НАТО, щоб вони не погодилися на запропоноване Америкою включення в оборонну систему НАТО атомових ракет середнього засягу, погрожуючи, що як європейські країни на це погодяться, то Советський Союз почне дальшу розбудову свого зброєння. Постійно заявляючи советську "мирнолюбність" та советське бажання "детауну", Червоненко обвинувачував з'єднанні Стейті Америки, що причиною "брутального" загострення їхньої політики не є події в Афганістані, ані "так звана советська військова загроза", але, мовляв, намагаючи відіскати "втрачену зверхність". Він перестерігав Європу, що Америка намагається здобути цю зверхність "на спинах" європейських країн, намагаючи їх на атомову війну, без небезпеки для неї самої.

значно збільшилося останнім часом. Висилака палестинців на військовий вишкіл до різних осередків в ССРСР має місце вже від давнього часу.

Разом зі збільшенням військових достав ССРСР поширює свою пропаганду на вишкільну й ідеологічну індоктринацію серед палестинських арабів в Дивані та Сирії.

Також характеристичне, що в останньому нападі на ясла в ізраїльському прикордонному селищі, як подає "Нью Йорк Таймс" з Бейруту, брали участь по одному палестинець, єгиптянин, пакистанець, іракський командувач ними сирієць. Напад організував і відповідальність за нього перебрав Арабський Визвольний Фронт, частина Палестинської Визвольної Організації, який власне характеристичний тим, що намагається рекрутувати своїх членів з різних ісламських країн.

В ССРСР посилюють шикани проти американських туристів

Москва. — Згідно з твердженням офіційних джерел у Вашингтоні, американська амбасادا у Москві внесла протест до советського уряду проти зростаючих шиканів проти американських туристів в ССРСР, зокрема жидів, відмітивши, що число таких випадків в останні тижнях значно зросло.

У протесті амбасаді вказува на кілька специфічних випадків в Києві, Одесі та у незначному місті в центральній частині ССРСР, де шістьох американських жидів потурбували групи невідомих напасників, деякі з яких прикидалися п'яними. Крім того, митні урядники і службовці КГБ відібрали від відвідувачів ССРСР американських жидів предмети релігійного культу. До цього року, твердять офіційні джерела, митна контрола туристів не була така строга і американським туристам не роблено труднощів у перевезенні різних речей, в тому й пред-

метів релігійних кульгів, їхнім ролінам і прикрасам. Речники американського уряду твердять, що советська влада посилює шикани туристів з уваги на Олімпійські ігрища, бо про це відкрито пишеться у советській пресі, яка постійно остерігає перед приїздом до ССРСР "небажаних осіб під маскою туристів".

Американські джерела здогадуються, що випадки з жидівськими туристами були зумисно інсценізовані, щоб відстрашити інших, які задумують відвідати ССРСР у зв'язку з Олімпійськими ігрищами.

У Москві і Ленінграді також значно посилюється слідкування за американськими дипломатами, проти чого американська амбасادا вже раніше внесла протест. Це особливо відчувався працівники американського консуляту в Ленінграді, які є під постійним наглядом невідомих осіб, правдоподібно з органів безпеки.

Збільшується фермент серед європейських комуністів

Париж, Франція. — В Європі заповідають можливість нового згуртування частини європейських комуністичних партій — без французької і тих, що беззаперечно віддані Москві, — на базі нової форми єврокомунізму, а після того політичного зближення між європейськими комуністичними і соціалістичними партіями. Це мало бути предметом

розмов лідера італійських комуністів Берлінгера з Маріо Соаресом і Феліпе Гонзалесом, лідерами португальської і єспанської соціалістичних партій ще в осені минулого року, а в березні ц.р. в Штрасбургу з Віллі Брандтом, лідером німецької соціалістичної і Франсуа Міттераном, лідером французьких комуністів — інформув "Нью Йорк Таймс".

ВЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ ЗНОВУ АРЕШТОВАНИЙ

(Пресова Служба ЗП УГ-ВР). — З Советського Союзу надійшла вістка, що 8-го квітня ц.р. в Нюрбі, Якотської АССР, заарештовано Вячеслава Чорновола. Офіційна причина арешту невідома, але люди, що стоять близько до Чорновола, твердять, що слідство ведеться за спробою "згвалтування".

Вячеслав Чорновіл

Вячеслав Чорновіл відомий на Заході, як автор збірки "Лихо з розуму". Втретє він був арештований 12-го січня 1972 року і засуджений за "антирадянську пропаганду й агітацію" на шість років таборів і три роки заслання. Реченець

заслання, яке він відбував в Нюрбі, кінчався йому прикінці цього року.

КОРОТКІ ВІСТІ

В Америці

У 1990 РОЦІ У ЗСА БУДЕ 50,000 ЛІКАРІВ БІЛЬШЕ, як цього вимагатимуть потреби. До такого заключення прийшов Департамент здоров'я, освіти і суспільної допомоги на підставі обширної студії, що її пересело Управління засобів здоров'я. У наслідок надвишки, передбачує Департамент, збільшились число лікарів загальної практики, оптометристів, дентистів, натомість далше бракуватиме подіатристів тобто спеціалістів від недуг ніг, і, можливо, фармацевтів. У 1990 році медична професія у ЗСА начислятиме біля 600,000 лікарів різних спеціальностей. Передбачений зріст у цій професії та есентуальна надвишка не означають, однак, що знижуватимуться кошти лікування.

ТРИ НАГОРОДИ ПУЛЦЕРАВ КАТЕГОРІЯХ репортування, коментарів і критики одержав щоденник "Бостон Глоуб", а пресове агентство Ганнетта було відзначене в категорії "служби суспільства" за серію статей про надужиття фондів монашним чином св. Павла у східній Пенсильванії. У ділянці фотографії перша нагорода припала працівникові пресового агентства Юнайтед Пресс Інтернешнел, якому вдалося сфотографувати розстріл іранських вояків дев'ятьох курдських повстанців і двох колишніх поліціантів з гвардії депонованого шаха Різи Паглевї. В ділянці літератури нагороджено письменника Нормана Мейлера, а понад десяток інших осіб відзначено в різних ділянках журналістики, літератури й музики. Нагороди призначає кожного року Колумбійський університет на рекомендації спеціального журі.

ОЩАДНІСТЬ ВЖИВАННЯ ГАЗОЛІНИ АМЕРИКАНЦями позначилося і "негативним" виявом: неса зокрема досить фондів на праві шосейних доріг. Цей фонд досі набрався з податків за продажу бензину і він виразно зменшився, як зменшилося вживання бензину, а інфляція зростає. Стій Пенсильванія особливо відчуває брак грошей і тому шляхи і мости тут перебувають у такому сумному ремонтному стані, що це стало вже політичною проблемою.

АМЕРИКАНЕЦЬ ТОМ ДЖ. ФАРЕР, ПРОФЕСОР Ратгерського університету обраний на голову Міжамериканської Комісії для людських прав. Комісія ця є агенцією Організації Американських Держав, найважливішої міждержавної організації усіх урядів обидвох Америк. Проф. Т. Дж. Фарер здобув собі велике признание серед американських державних кіл і в установах для захисту людських прав у світі своїми студіями в обороні людських прав та документарним виявленням численних надужит.

У світі

ЗНИКАЮТЬ НАДІЇ НА ПОВОРОТ МАРШАЛА ТІТА до здоров'я — повідомляють його лікарі у своїх останніх комунікатах. На ділі його життя вже підтримуване тільки завдяки модерним технічним засобам, бо його нирки вже зовсім не працюють, серце працює дуже слабо й нерегулярно, а важкого запалення легенів не вдалося усунути, ані навіть облігити, хоч з ЗСА привезено найновіший лік для поборювання тієї недуги — Моксаяктан.

ВІД 22 ДО 24 КВІТНЯ СОВЕТСЬКИЙ МІНІСТЕР закордонних справ Андрій Громико буде на відвідинах у Парижі. Мав він відвідати ці відвідини на початку цього року, але французький уряд тоді заявив, що це неоправдане й недоцільне з огляду на советську інвазію на Афганістан.

ПІСЛЯ ФРАНЦІЇ, ДЕ МИНУЛОГО ТИЖНЯ поліція перевела широкі арешти серед французьких і чужих терористів, в половині квітня італійська поліція приступила до такої самої акції. Дотепер арештовано коло 50 терористів, між ними давно пошукуваних організаторів і виконавців убивств різних видатних осіб італійського суспільства.

ПОЛЬСЬКІ КОМУНІСТИ, ВИКОНУЮЧИ послухно доручення ім Москвою завдання, агітують європейські комуністичні партії, щоб ті конче взяли участь у конференції європейських комуністів, яка відбудеться прикінці цього місяця в Парижі. Метою цієї конференції є склонити комуністичні партії Європи до підтримання афганської агресії ССРСР і тим самим до підготовки до інших таких акцій. Другою неменш важливою ціллю большевицьких є повернути назад європейських комуністів до ролі сліпого знаряддя Москви, з чого вони останню намагаються визволитися.

АФГАНСЬКІ ПОВСТАНЦІ ТВЕРДЯТЬ, ЩО ВОНИ здобули від советських військ чотири важливі опірні пункти, а між ними Чінка Сарай, столицю провінції Кунар. З інших джерел не потверджено цієї інформації. Однак потверджено, що большевицькі обстрілювали знов протягом декількох днів масовим вогнем з гелікоптерів і літаків долину Кама, яку після того окупували большевицькі панцерні війська і піхота.

СВОБОДА UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потрібні виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допущивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — \$30.00, на півроку — \$16.00, на 3 місяці — \$9.00. Для членів УНСОУ 65¢ міс. За кожну зміну адреси — \$0.50. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Східна Європа і права людини

Недавно американська Гельсінкська Комісія під проводом конгресмена Данте Фасселла у Вашингтоні переслідувала ряд свідків, переважно нових втікачів-емігрантів. Нагадал, вони не підтвердили існування „комунізму з людським обличчям“, а навпаки, доводили, що комунізм-московський вплив глибоко вкорінені в т. зв. сателітських країнах. Корисним на тих зізнаннях було зокрема припущення для Гельсінкських груп, які роблять все можливе для виявлення порушення різноманітними комуністичними урядами прав людини та Гельсінкських угод.

Один по одному представники з Мадярщини, Чехословаччини, Румунії, Польщі й Східної Німеччини, — зізнання свідків з ССРР відбулися раніше, — нарікали на брак моральної підтримки з боку Заходу. Ці борці за права людини дивуються, коли чувають через „Голос Америки“ чи „Радіо Вільна Європа“ про часті погрози американського Конгресу зменшити дотації на ці радіомовлення. Майже всі свідки в один голос говорили про заперечення прав людини та про постоунову советизацію всього життя — економічного, культурного і національно-побутового у їхніх країнах.

Із зізнань ясно, що комуністичні режими роблять тільки символічні жести в справі прав людини, і тому надзвичайно важливо, щоб вільний світ, а передусім Америка, не припиняли інсати й говорити про оборону прав людини.

Нав'язуючи до радіомовлень „Голосу Америки“ і „Радіо Вільна Європа“, молодий поляк говорив:

„Ці програми не тільки ламають бар'єри, що їх комуністи збудували між Сходом і Заходом, але вони також валять бар'єри ізоляції між народами, які живуть під тоталітарними режимами, і між людьми, що живуть у вільному світі“.

Один молодий професор із Східної Німеччини закликав Америку виявляти більше симпатії та співчуття для тих, що борються за права людини у Східній Європі. Він твердив, що у серпні 1979 року східнонімецький уряд ухвалив спеціальний закон, у якому сказано, що всі контакти й відносини між Сходом і Заходом є „політичним злочинством“, а це є порушенням Гельсінкських угод.

На жаль, американська преса та впливові групи „особливих інтересів“ здебільша стежать за порушенням прав людини в некомуністичних країнах: Південній Кореї, Чилі, Тайвані, Греції, Південній Африці тощо, тому треба наполегливо працювати у тому напрямі, щоб збудити зацікавлення американської преси порушенням прав людини в „комуністичному раю“ Східної Європи.

Зі свого власного досвіду ці свідки Комісії Фасселла знають важливість і значення вільної інформації. Вони вбачають, що замість скорочувати бюджет американських радіомовлень, західний світ мусить драматично продемонструвати підтримку чим борієм за права людини, а передусім зміцнити радіові голоси вільного світу. Вони знають що сконцентрована програма критики тоталітарних режимів і вичислений метод комуністичного переслідування може дати значно більші позитивні наслідки, бо сателітні режими старяться дістати якнайбільше „капіталістичної допомоги“, без якої їм трудно втримати своє панування над стероризованими масами.

Нагадал, положення поневолених народів у Східній Європі — може не таке суворе й безвихідне, як в Україні пригноблююче й позбавлене тих свобод, якими втішається Захід, як необхідними прикметами й атрибутами модерного й вільного життя.

Надія на нові жнива

Вислід цьогорічних жнив відіграє важливішу як будь-коли роллю у господарстві ССРР, з огляду на припинення продажу американської пшениці советам у відплату за їхній напад на Афганістан. На підставі доручення з Москви, всі партійні й державні органи в республіках і областях аж до сільрад і управ поодиноких колгоспів зобов'язані до весняних засівів.

Кампанію засівів переводять неначе битву, притягаючи до неї всі людські сили, нехтуючи людським здоров'ям та всякими санітарними приписами. Як звичайно у такій ситуації притягнено до тяжкої праці також шкільних дітей. Навчені минулорічним досвідом, коли жнива закінчилися близьким до катастрофи неуроном (179 мільйонів тонн на запланованих 225 мільйонів), більшість припилюють вчасні доставки реманенту і всіх засобів, потрібних до сіви.

Державним пляном передбачено на цей рік збір зернистих на 235 мільйонів тонн. Осінні засіви перетривали зиму задовільно, не зважаючи на дуже нерегулярні дощові опади. Все так же небагато допоможе в піднесенні числа худоби, яка падає жертвою минулорічного недобору і американського ембарго на вивіз збіжжя до ССРР. Хоч ССРР зумів в основному „залатати діру“ й дістати чимало збіжжя з Аргентини й менших світових продуцентів пшениці, однак доставки були в багатьох випадках спізнени.

Не зважаючи на голосні оптимістичні запевнення з Москви, що цьогорічні жнива будуть рекордні, західні обсерватори обраховують, що все таки буде недобір і то навіть можливо на яких десять, або й більше мільйонів тонн.

НЕВСИПУЩІЙ ПРОМОТОР ТОРГІВЛІ І господарських стосунків з Москвою, приятель Леніна, д-р Арманд Геммер, який крім великої американської нафтової компанії Оксидентал Петролеум, очолює ще й цілий ряд інших підприємств, прибув до Польщі. Ціллю його поїздки, як поінформувало польське пресове агентство, є „поінформувати першого секретаря Едварда Герца про пляни довготривалої господарської співпраці з Польщею, в першу чергу в хемічному промислі“.

ЮРІЙ ТУРЧЕНКО: „МИ УКРАЇНЦІ“

[1]

Від редакції: Великий паризький щоденник „Ле Фігаро“ 13-го лютого помістив догугу статтю під заголом „Довга мандрівка Юрія Турченка“, в якій з'ясував рішення Турченка втекти разом з його дружиною Аллою із посту в „ЮНЕСКО“ та просити політичного азилу у Франції.

Нижче передаємо в цілості у вільному перекладі д-ра В. Душника статтю з „Ле Фігаро“, де у вступі зазначає, що новий шукач волі, який з його жінкою постановили „шукати свободи в нашому краю“, є українцем з походження. Статтю написав Філіпп де Боссе. У ній сказано:

Дня 31-го грудня 1979 року, якраз восьма година ранку, коли то 105-та советська гвардійська парашутна дивізія спрямована на Кабул. В тому самому часі, — пише де Боссе, — чоловік і жінка зі смутними обличчями прямилися над Сходом до будинку Міністерства закордонних справ, на розі Еспланади Інвалідів, де вони увійшли в будинок.

Мужчина, високий, повний і навіть елегантний у своєму західному убранні, купленому в Парижі. Його обличчя нахмурене, а очі інтенсивні. Йому 36 років. Його жінка з синіми очима та коротко стриженим волоссям виглядає молодшою, як її літа: вона має 50 років.

„Моя дружина Алла, — каже він, — і я — советські піддані. Я з походження українцями“.

Якщо вони зачурені цього ранку, то це тому, що вони прийняли важливе рішення три дні перед тим, цебто 27-го грудня, яке не можна завернути назад. І тому, що вони залишилися за собою далеко на Сході не тільки замужню дочку, але також молодшу донечку та свої матері. Вони також дуже втомлені, бо останні три ночі вони провели в різних готелях, побоюючись погоні.

Французькому службовцю, який їх приймає, чоловік подає два дійсні дипломатичні паспорти і низьким голосом, добірно французькою мовою заявляє:

„Моя дружина Алла й я — советські громадяни. Я — українського походження і міжнародний функціонер. Моє ім'я — Юрій Турченко, народження 7-го листопада 1923 року в Полтаві, в Україні; і моя дружина, народжена Співак, 17-го травня 1930 року в Києві. Ми обоє прохаємо політичного азилу у Франції“.

Чому? — Советський дипломат після того довго мені розказував про причини під час довгих годин у різних околицях Парижу. Ці причини ясні:

„Наш чинник наскрізь продуманий. Він продуктивний нашою совістю. Він є відповіддю на необгрунтовані оскарження советськими властями мене в „українському націоналізмі“. На ті шкани та моральні переслідування, які я зазнав понад двадцять років, цілю яких було знищити мою творчу працю, я визнаю: я інтелектуаліст, прив'язаний

до нашої української культурної спадщини, а не „націоналіст“ у негативному зміслі, якого цьому поняттю надають совети. Я шаную кожну національну ідентичність і я реаую проти брутальних методів в ССРР русифікації національних меншин, що їх позбавляють все більше і більше окремішнього характеру“.

Я сказав, що він дипломат, але це не цілком вірно. Правда, він користується з дипломатичного імунітету так, як більш ніж дві третини всіх советських підданих, що перебувають у Франції. Але з тих „товаришів“ — сказав Турченко — „більше як половина належить до КГБ, а друга половина з ними співпрацює“.

Турченко не був кар'єрним дипломатом, як теж не був військовиком. Юрій Турченко інтелектуал у повному тому слова значенні і відданий мистецтву, від якого його упустили шість років тому, признавши його на пост високого міжнародного урядовця ЮНЕСКО.

ЮНЕСКО (Організація ООН для справ освіти, науки і культури) перебуває не тільки в ССРР, але також дві зфедеровані советські республіки, Україна і Білорусь. Турченко належав до української делегації і його контракт мав закінчитися 3-го січня 1980 року, три дні після того, коли він „вирвав волю“ у Франції.

Його контакти з „американськими“ політиками передусім у тому, що він мусів відвідувати щомісяця амбасаду для віддачі різниці його місячної платні (на рівні 5-ї ранги, цебто 18,000 франків), які він одержував від ЮНЕСКО, і тим, що советські власті дозволяли йому затримати на прожиття (5,547 франків). Так, він допомагав при прийняттях, викладав на курсах для персоналу амбасад і мав усі почесті. Вони, Турченко з дружиною, мешкали у гарному апартаменті при 215 rue de l'Université.

Обоє члени Комуністичної партії: він з 1954 року, а вона з 1958-го, але вони мусили залишити свої партійні квитки ще в ССРР 28-го березня 1974 року, коли вивізли з Москви до Парижу потягом. Залишили також свої національні паспорти (українські), їх дипломи та трудові картки.

(Продовження буде)

Василь Маркус

НАДЗВИЧАЙНИЙ СИНОД ІЄРАРХІЇ УКЦЕРКВИ

(Аналіз, значення і перспективи на майбутнє)

(2)

Вирінає тепер питання, який статус залишиться за тими синодами, що досі відбулися, у якій черзі і числуванні вони перейдуть до історії. Очевидно, що їх викреслити з історії Української Католицької Церкви не можна. Вони приготували саме цей Синод, загалом зовнішній Ватиканом і Папою, і деякі з їх постанов канонічного та душпастирського та літургійного характеру ввійдуть у життя дорогою звичаю. Інші, мабуть, прийдеться ще раз розглядати (наприклад, вибір Постійного Синоду, схвалення Уставу-конституції Церкви тощо). Це не важливе, чи цей Синод буде сьомим чи восьмим або першим, але, що він розпочав те, до чого змагали попередні — синодальне правління нашою Церквою.

Стверджено єдність Церкви як канонічної одиниці

II

Для Апостольської Столиці дотепер існувало двоє понять, коли була мова про Українську Католицьку Церкву: а) Галицька Митрополія (поняття канонічне) і б) українська католицька одиниця в Україні і на поселеннях, що разом творили лиш об'єдрану і радше суспільно-релігійну категорію. За цією ширшою спільнотою не визнавалося окремого канонічного спільного проводу.

Властиво, ціла боротьба на протязі півтора десяти років точилася саме за визнання єдності і юридичного оформлення цього ширшого релігійного поняття. Українська сторона на чолі з Блаженнішим Патріархом (спокатку Верховним Архипіскопом) настоювала на єдності і потребі завершення цієї ширшої спільноти церковних одиниць у діаспорі разом з тими на українських землях у єдину канонічну помісну Церкву, який найкраще відповідає патріархальний устрій. Ці справи з відомих причин не знаходили розуміння у Ватикані, хоча слушність змагань визнавалася навіть самим покійним Папою Павлом VI. У висліді виринула поляризація у наших зв'язниках з Ватиканом: українська сторона шляхом звичаю і доконаних фактів творила свій легальний стан (до якого ми мали всі моральні і традиційно-канонічні управлення) у формі Патріархату та оголошенням Блаженнішого Отця Йосифа Патріархом, а Апостольська Столиця вперто не визнавала влади Блаженнішого над Церквою в діаспорі, обмежуючи його владу

„Отут, цієї години, у надзвичайний спосіб є присутні сторіччя історичної боротьби і мучеників, який віри і євангельського запалу, ревності голошення Євангелія в злуці з Церквою і Петром“.

Вирінає практичне питання, які межі цієї ширшої одиниці, що оформляється правно, як Помісна Українська Католицька Церква. Ідеально ми бажали б бачити в одній одній і спільній одиниці всі ті епархії, які традиційно тяготіли до Києва і Львова, і для яких ці центри є колицями їхньої віри і обряду, не зважаючи на теперішні кордони. Коли ж мова про єдність між українською діаспорою і Україною, а навіть ширше — Галицькою Митрополією, цілком певно можна говорити, що вона досягнена у висліді останніх папських стверджень, то залишається питання про єдність із братами по вірі в Югославії, Чехо-Словаччині і Польщі.

Тільки теоретично до Львівської Архiepархії. Ватикан не заявився за правною єдністю цілої нашої Церкви в Україні та на поселеннях.

Останній Синод, скликаний Іваном Павлом II, та його висліди, очевидно, вносять зміну у цей стан.

Сьогодні існує поняття (правне) однієї Української Католицької Церкви, спільної для всіх українців, бож Папа скликав саме синод такої Церкви та довіда до обрання для неї архієпископа-помічника з рядів дочерньої одиниці, в силу складних історичних умов, ієрархії головною із дочерніх митрополій, епархій, екзархатів та адміністратур. Коли Іван Павло II своєю проповіддю в Сикстинській каплиці говорив, що українська ієрархія, разом з Папою зібравшись „у шій горниці не почуватися остеронь братів, задля яких тут зійшлася“ і пекучі потреби яких поставили перед очі зібраних, Папа думав про Церкву в катакомбах, мовчавшу Церкву, яка за винятком свого Первоієрарха не прислала, бо не могла, нікого із своїх архієпископів на цей синод.

„Вони є з нами зокрема на цій Євхаристійній відпраті“ — сказав Папа. А далі це виразився заявив, що потреби тієї мовчавшої Церкви є постійною турботою її синів на поселеннях та що вони дають „силу і відвагу нести ім постійну допомогу“. Синод, як вислід єдності цілої Української Церкви, яка тут є присутня за Вашим посередництвом“.

Варта це зазначити слова Папи, що підтверджують історичну тяглість цієї Церкви: „Отут, цієї години, у надзвичайний спосіб є присутні сторіччя історичної боротьби і мучеників, який віри і євангельського запалу, ревності голошення Євангелія в злуці з Церквою і Петром“.

Вирінає практичне питання, які межі цієї ширшої одиниці, що оформляється правно, як Помісна Українська Католицька Церква. Ідеально ми бажали б бачити в одній одній і спільній одиниці всі ті епархії, які традиційно тяготіли до Києва і Львова, і для яких ці центри є колицями їхньої віри і обряду, не зважаючи на теперішні кордони. Коли ж мова про єдність між українською діаспорою і Україною, а навіть ширше — Галицькою Митрополією, цілком певно можна говорити, що вона досягнена у висліді останніх папських стверджень, то залишається питання про єдність із братами по вірі в Югославії, Чехо-Словаччині і Польщі.

Вирінає практичне питання, які межі цієї ширшої одиниці, що оформляється правно, як Помісна Українська Католицька Церква. Ідеально ми бажали б бачити в одній одній і спільній одиниці всі ті епархії, які традиційно тяготіли до Києва і Львова, і для яких ці центри є колицями їхньої віри і обряду, не зважаючи на теперішні кордони. Коли ж мова про єдність між українською діаспорою і Україною, а навіть ширше — Галицькою Митрополією, цілком певно можна говорити, що вона досягнена у висліді останніх папських стверджень, то залишається питання про єдність із братами по вірі в Югославії, Чехо-Словаччині і Польщі.

(Продовження буде)

ВАШІНГТОН ПОВТОРЮЄ ВИПРОБУВАНИЙ ДОСВІД

Після „господарських чуд“ в Європі і Японії, які сталися в першу чергу завдяки далекозорій американській політиці, прийшла черга на такі „чуда“ в інших країнах. Знов у великій, а може ще більшій як в Європі і Японії мірі, завдяки американській політиці і вестеронній підтримці, Тайван і Південна Корея вже від років виказують постійний економічний ріст.

Замість давати їм допомогу на спожиття Вашингтон переставив на допомогу в розбудові їхнього промислу і сільського господарства. Цій урядовій політиці сиріали ті американські кола, які розуміли, що крім бізнесу й прибутків існують ще інші важливіші й триваліші цілі.

Саме такі американські господарники і великі американські компанії передавали згаданим країнам крім інвестиційних засобів свій досвід і свої зв'язки на світових ринках. Це часто викликало застереження, а то й протести різних американських фірм, які добачали в тих акціях творення конкуренції для себе. Воно і справді було творенням конкуренції на перший погляд, але в дійсності це поширювало засяг американських господарських пов'язань, змушувало американські фірми пролукати краще й дешевше, щоб втриматися в конкурентній боротьбі і накінець найважливіше — показувало світові правдиві цілі американської політики, яка змагає до піднесення життєвого стандарту в цілому світі, до поступення вислідиновування господарських нестач, а в першу чергу голоду.

Як завжди перед тим так і тепер представники юній і текстильного промислу виступали проти цього. Знов появлявся аргумент про конкуренцію, про загрози американському підприсмислові і американським робітникам. Однак перемоги аргументи значно ширшого світово-політичного характеру і знамениті наслідки для подібних ранішніх заходів у відношенні до інших країн.

ВАРІАНТИ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОГНОЗ

Могло б здаватися, що економічне прогнозування, використовуючи сучасний стан економічних наук, багатий досвід і розвинену компютерську систему, діло просте й не конерсійне. Та є зовсім навпаки. Чим більше даних і цифр, чим більше господарських показників і досвіду, тим більше сумніви.

Навіть у такому питанні, як: чи економіка ЗСА входить у рецесію (застій), чи ні? — кожен значний експерт має свою відповідь. Останньо три з них висловилися й кожний, очевидно, інакше.

Перший з них Секретар праці Рей Маршалл, під час зустрічі з групою репортерів, заявив: „Всі знаки показують, що ми знаходимося в процесі входження в рецесію... Це майже певність... Але коли йому поставили питання, чи американська економіка

аже є в рецесії, або коли вона дефінітивно почнесться, на якому пункті й якими об'євами, то він сказав, що це буде видно приблизно за два місяці і то якщо зростатиме далі безробіття, а інші показники падають“.

Керівник Ради заробітків і цін, Альфред Кан, сказав під час зустрічі з американськими видавцями 9-го квітня, що рецесія надходить, але її можна уникнути „якщо тільки вдалося б втримати поміркований зріст заробітків і цін в найближчих місяцях“.

Але такі й обидвох перевершив Чарлс Шульц, керівник Ради економічних даних і президента Джиммі Картера. На такий самий запит він відповів: „Господарські показники вказують на ослаблення... рецесія може бути... але ми вже стільки разів помилилися в передбачуваннях, що...“.

до нас — поважно і реалістично. „Український Голос“ мав підтитл — „орган націоналістичної думки“, і д-р Василья пояснював значення цього зобов'язуючого підтитлу.

Зв'язок, але як же глибоко й водночас зрозуміло він з'ясував, що завданням націоналістичного українського руху є не тільки вивести кадри ідейних революціонерів-бойовиків, але в першу чергу повноцінних громадян-державників різних професій. Він тоді зазначав, що одчайдушним революціонерами можна виграти революцію, але програти державу! Таких зустрічей Васильяна з молоддю під час його перебування у Перемишлі було багато, вони відбувалися систематично. Він викладав, а молоді люди мали на наступній лекції вести дискусію, себто обмінюватися запитами та думками на порушені теми.

Однак д-р Васильяна небагом висловив бажання, щоб приходили і брали участь тільки ті, які уважливо думали. Він не терпів пустомелства, фраз і крутиства. Любив правду, хоча б яка вона була прикра і неприємна. Гідне уваги і те, що д-р Васильяна писав у „Українському Голосі“ дуже глибокі статті, для пересічного читача майже незрозумілі. Однак коли він говорив, то ми мали враження, що слухаємо великого педагога, який з'ясував дану тематику ясно, зрозуміло й дуже переконливо. Д-р Васильяна визначав логічною переконливістю у будь-якій дискусії. Дискусуючи зі своїм противником і докозуючи помилковість думок опонента, д-р Васильяна спокійно, без хвилювання, але з глибокою вірою і переконанням у правдивості того, про що він говорив, переконував свого противника. Сьогодні можна твердити, що якщо б у тих роках було більше Васильянів у містах Західної України, а зокрема у Львові, то напевно серед тогочасної нашої студентської молоді було б зовсім інше світосприйняття і розуміння українського націоналізму. Бо в отих 20-30-их роках нашого сторіччя хоч ми й читали „Націоналізм“ Донцова, що був науковою компіляцією, то здебільша його не розуміли.

(Продовження буде)

В. Качмар

ЗГАДАВШИ МИНУЛЕ...

ПРО Д-РА ЮЛІАНА ВАСИЛЯНА У ПЕРЕМИШЛІ

[1]

Відвідуючи недавно наш княжий город Перемишль, зокрема українську катедру св. Івана Хрестителя, палату наших Владик, капітульні забудовання, у яких до вересня 1939 року перебували неощенної вартості архівальні записи, документи, що стосуються нашої давнини у цьому місті, Український Діович Інститут, Чоловічу Українську Гімназію, а головню Український Народний Дім над Сяном, у якому примішувалися майже всі наші установи, неначе на фільмовій стрічці пригадали мені такі постаті: Ольга Ціпановська, д-р Теофіл Кормиш, д-р Володимир Загайкевич, дир. Ярема, дир. Р. Гамчикевич, проф. Мануїл, проф. Т. Поліха, проф. М. Демчук, проф. Б. Загайкевич, проф. Т. Росткович і багато інших постатей із 20-30-их років нашого сторіччя. І коли я так стояв поблизу Українського Народного Дому, розмірковуючи над минулим передо мною неначе виринула ніколи незабутня постать д-ра Юліана Васильяна. Повище названі особи тичили шлях нашої борні з польонизацією на різних длянках нашого життя шлими десятиріччями. у Народному Домі в оті буревійні роки примішувалася також і редакція українського націоналістичного часопису „Український Голос“. І миттю я пригадав собі д-ра Ю. Васильяна. Ця світла постать була зовсім відмінна, інша від усіх тоді моїх однодумців. А водночас щось притягало мою совість, бож пригадав я собі моє заборгування не тільки супроти д-ра Загайкевича, але й супроти д-ра Васильяна. Та не тільки я боржний д-рові Васильянові бодай скромним спомином, але теж і всі наші націоналісти, а то й усі українське суспільство. Тому то й метою цих скромних рядків є пригадати хоча б частинно про д-ра Ю. Васильяна, — виняткову людину.

У Перемишлі в 1920 роках виходив „Український

Голос“, власником якого і водночас редактором був проф. Дмитро Греголінський, раніше професор Української Чоловічої Гімназії, а описля українського, чи радше Державного Жіночого Семінара. Дня 1-го листопада 1929 року в „Українському Голосі“ появилася стаття з критикою Корпусу Сіових Стрільців під командуванням полковника Євгена Коновальця у Києві, мовляв, цей Корпус „спричинився до повалення української держави за часів гетьмана Павла Скоропадського“. У висліді гострої реакції УВО, чи точніше ОУН, проф. Д. Греголінський формально відпровад „Український Голос“ Зенонові Пеленському, який тоді щойно закінчив у Берліні журналістичні студії, а фактично власником цього часопису стала ОУН. І так протягом одного тижня цей часопис із гетьманського став націоналістичним. Редактором „Українського Голосу“ став З. Пеленський.

На початку 1930 року З. Пеленського покликано до польського війська і редакторами „УГ“ спершу стали інж. О. Бойдунчик, а потім — д-р Юліан Васильяна. Була це виномка постать як під зовнішнім оглядом, так і теж своїми внутрішніми вартостями. Його повага та висока культура, вичливість до знайомих і незнайомих, відразу полонила українців міста Перемишля, а зокрема молоді.

Д-р Ю. Васильяна мав виомковий дар пізнавати людей внутрішньо, себто умів оцінити вартість кожного вже по кількох висловах, а вдалшому він доволі скоро пізнавав характер і моральну вартість людини. При цьому провадив д-р Васильяна спартанське, строгі життя. Майже кожного ранку перед працею у редакції він поспішним ходом проходився уздовж берега Сяну. І як сам признавався, то кожного ранку в хаті робив руханку. Харчувався скромно, не любив ходити по ресторанах чи каварнях.

У редакції був надзвичайно вичлиний до працівників адміністрації і початківців журналістичного зв'язу. У протилежність до ред. З. Пеленського, який на нараді з молодими студентами-націоналістами завжди буино, а то і фантастично накреслював роллю і ріст „Українського Голосу“, д-р Ю. Васильяна зовсім інакшою мовою говорив

СВЯЩЕНИЧЕ ТОВАРИСТВО СВ. АНДРЕЯ

запрошує отців Духовних Американської Области

до церкви св. Ів. Хрестителя в Гантері, Н. Й.

на

ДНІ МОЛИТВИ

за благословенню дію Помісності Української Католицької Церкви на інтенцію Іх Святості ПАТРІАРХА ІОСИФА, за Превосвященнішого Митрополита Кир МИРОСЛАВА, за Українську Ієрархію, за вісній синодальні постанови та ввесь Український Божий Люд -

дня 29-го і 30-го квітня 1980 року.
Початок о год. 3-й по пол.

Прошу заздалегідь повідомити про свій приїзд і привезти Часослов, Службеник і Ризу.

За Управу Товариства:

о. митрат Володимир Андрушків, голова
о. крилошанин Богдан Смик, секретар

Т-во „Бойківщина” вшановує
свого земляка проф. д-ра
Михайла Рабія

Товариство „Бойківщина”, відділ „Маківка”, в Нью Йорку в неділю, 20-го квітня, улаштує посмертну виставку акварель і олій д-ра Михайла Рабія, проф. гімназії й семінарії в Дрогобичі.

Проф. Михайло Рабій народився у Самборі в священничій родині. Ще як молодий, талановитий учень гімназії, особливо в малюванні, пробував пера і пензля.

В 1915 році молодий гімназист вступив до Січових Стрільців. 1918 року брав участь у бою за Львів. Також брав участь у „Чортківській офензиві” під командуванням ген. Грекова. По переході Галицької Армії за Збруч, він, беручи участь у боях, опинився в „Чотирикутнику смерті”. Після нашої невдачі потрапив до польських таборів полонених. По звільненні повернувся додому і студіював в Українському Вільному Університеті. Від 1923 до 27 року студіював на філософському факультеті в Кракові, рідночасно відвідував мистецьку Академію. Тут він став одним з основників Української Студентської Громади.

Після закінчення студій в 1927 році д-р Рабій навчав в українській гімназії й семінарії в Дрогобичі. В 1932 році одержав диплом доктора філософії Краківського університету. В 1929

Проф. д-р Михайло Рабій

році став членом НТШ у Львові.

Михайло Рабій багато працював над збиранням українського фольклору (народні пісні), збирав матеріал до історичних праць і статей, і в 1935 році став професором історії та української мови в державній гімназії в Дрогобичі. Тут застала його Друга світова війна.

З приходом німців д-р Рабій організував міський театр і став його директором. Як і багато з нас, виїхав на еміграцію з родиною до Ляндсгуту у Баварії і там організував українську гімназію, викладаючи історію й українську мову. Крім того випрацював там український вертеп, текст якого, на жаль, затратився.

З приїздом до Америки д-р Рабій працював фабричним робітником. Згодом став учителем і опісля директором курсів українознавства в Нью Йорку. Також збирав і приготував матеріали до радіопрограми Задорського в Нью Йорку. Завдяки проф. Рабієві програми були на високому рівні. В 1957 році видав збірку історичних оповідань „Напередолі”. Другого тому збірки вже не встиг видати: помер 17-го вересня 1958 року на 59-му році життя.

Дочка д-ра Рабія Тетяна збирала майже всі образи (89) і відділ Т-ва „Маківка”, вшановуючи свого земляка, улаштує виставку його праць у неділю, 20-го квітня до неділі 27-го квітня о 1:30 по полудні в Спортовому клубі 122, 2-га Авеню в Нью Йорку. Т-во вірить, що громадянство, а особливо земляки з Бойківщини вшанують численною участю сина Бойківщини і Зелених Карпат.

Ольга Соневицька

ЛМКЛЮБ
ВЛАШТУЄ
АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР
ПОЕТА В. БІЛЯВА

Нью Йорк, Н. Й. — Із Літературно-Мистецького Клубу повідомляють, що в п'ятницю, 18-го квітня ц.р., в год. 7:30 вечора, тут у приміщенні цього Клубу, при 136 Друга есеню, відбується авторський вечір поета Володимира Білява з нагоди появи його збірки „По той бік щастя”. Слово про автора виступить д-р Наталія Пазунок. У музичному інтермеццо — виступ бандуриста проф. Романа Левицького.

Замість квітів на саїку могили
св. п. проф. д-ра Дам'яна Горнякевича
Незабутнього Друга, б. члена Української Студентської
Громади в Кракові,
на Патріарший Фонд
25.00 дол. зложив Василь ПАЛІДВОР

Комітет
Об'єднаних Українсько-Американських
Організацій Великого Нью Йорку
Метрополітальний Відділ УККА

ПОВІДОМЛЯЄ

Представників складових Організацій, Членів Управи, Контрольної Комісії і Товариського Суду Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій, Відділ УККА в Нью Йорку, що

ЗВИЧАЙНІ
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

КОМІТЕТУ ОБ'ЄДНАНИХ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ,
ВІДДІЛ УККА в НЬЮ ЙОРКУ

відбудуться

в суботу, 26 квітня 1980 р., о год. 2-й по пол.
в кімнаті ч. 22

Український Народний Дім
140-142 Друга Авеню; НЬЮ ЙОРК, Н. Й.

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття.
2. Вибір президії Зборів.
3. Затвердження порядку нарад.
4. Вибір комісії:
  - а) Верифікаційної для перевірки мандатів.
  - б) Номінаційної Комісії.
5. Прочитання і прийняття протоколу із попередніх загальних зборів.
6. Звіти Управи: а) голови, б) фінансового референта, в) доповідання звітів референтів.
7. Звіт Контрольної Комісії.
8. Звіт Товариського Суду.
9. Дискусія над звітами.
10. Звіт Верифікаційної Комісії.
11. Удільнення абсолютної.
12. Вибір керівних і контрольних органів КОУАО.
13. Слово новообраного голови.
14. Внески і запити.
15. Закриття.

Якщо не збереться на означену годину вимагана кількість представників, Загальні Збори почнуться одну годину пізніше і рішення їх будуть правосильні при будь якій кількості голосів.

Право голосу у Загальних Зборах будуть мати тільки ті представники, яких організації заплатили членську вкладку до КОУАО.

Остаємось з дружим привітом!

За Управу КОУАО міста Нью Йорку:

Інж. Євген Івашків, голова

Розалія Полцій і Андрій Прятка, секретари

ЗАБАВА В
КОЛЮМБІЙСЬКОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ

Нью Йорк. — У п'ятницю, 18-го квітня, у приміщеннях Earl Hall Колумбійського університету, відбувається забава, що її влаштує Українська Студентська Громада при цьому університеті. Початок забави о год. 9-й увечері. До танців приграватиме оркестра „Іскра”. З уваги на страйк транспортних робітників в Нью Йорку, студентам не вдалося належно приготувитися до запланованої мистецької програми і виставки їх відкликано.

ЗУСТРІЧ З РАЙСОЮ
МОРОЗ

Гартфорд, Конн. — У неділю, 20-го квітня, тут у приміщеннях Народного Дому, о год. 4-й по полудні відбувається зустріч громадянства з Райсою Мороз. Зустріч, яка включатиме слово Р. Мороз і коротку мистецьку програму, влаштувають 93-й і 106-й Відділи Союзу Українок Америки.

КОЛИ
ПОДОРОЖУЄТЕ:

- АВТОМ власним або чужим
- АВТОБУСОМ
- ПОЇЗДОМ
- ЛІТАКОМ
- чи КОРАБЛЕМ

всюди і завжди хоронить Вас

акцидентова
грамота
УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО
СОЮЗУ!

Увага! Коли з УІІА А класи „Головної” гімназії, матуральний річник 1930!

Підготовляється
П'ЯТДЕСЯТИРІЧНИЙ
МАТУРАЛЬНИЙ
ТОВАРИСЬКИЙ
З'ЇЗД

на оселі біля Торонта, в ЛІПНІ 1980.

Просимо зголошуватися на адресу:
О. PYTLAR
87-73 95th Street
Woodhaven, N.Y. 11421
або тел. (212) 846-1836

В пам'ять Покійної

св. п. Анни з Палідворів Паньків

на ПАТРІАРШІЙ ФОНД зложили:

по 25.00 дол. — Лариса і Любомир Зелики, Наталка і Ігор Со-
невицькі;
по 20.00 дол. — Анна й Михайло Зелики, д-р Мирослав і Іри-
на Рушчицькі, Дмитро і Люба Парубчак;
15.00 дол. — Богдан і Лідія Ластовські;
по 10.00 дол. — Володимир і Зеновія Сидорак, Роман й
Ольга Гуглевичі, Михайло Шпонтас;
по 5.00 дол. — Ольга Соневицька, Лев Пришляк, Іван Гурик;
Василь і Марія Палідвори \$100.00

В Сороковий день відходу у вічність
Дорогої МАМИ, БАБЦІ та ПРАБАБЦІ

бл. п. СОФІЇ
СТУПНИЦЬКОЇ

яка померла в Україні
буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

25-го квітня 1980 р., о год. 8-й ранку
в церкві св. Миколая у Ватерліт, Н. Й.

Син — БОГДАН з дружиною МАРИЄЮ
ВНУКИ та ПРАВНУЧКА

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в неділю, 13-го квітня 1980 року, у місцевому шпиталі,
в Бет, Н. Й. упокоїлась в Бозі, на 73-му році життя,
наша Найдорожча
МАМА, БАБЦЯ і БРАТОВА

бл. п.

АННА РУСАК
з дому ГОЛУБЯК

уроджена 8-го липня 1906 р., в селі Горожанка, Зах. Україна.

ПОХОРОНИ — у середу, 16-го квітня 1980 р., о год. 10-й
ранку, з української католицької церкви Царя Христа в Бет,
Н. Й. на місцевий цвинтар.

Горем прибиті:

доньки:

СТЕФАНІЯ ОЛІЙНИК з мужем
ІВАНОМ та синами
ОКСАНА МАРВІН з мужем ТЕОДОРОМ
та донькою

сини:

ЯРОСПАВ з родиною
та ОСТАП з родиною
братова — СТЕФАНІЯ ГОЛУБЯК з родиною

РЕТРОСПЕКТИВНА ВИСТАВКА ТВОРІВ

ХРИСТІ ОЛЕНСЬКОЇ

відбудеться

від 20-го квітня до 21-го травня 1980 року
в Українському Інституті Америки, 2 Е. 79-та вул. в Нью Йорку

Відкриття: 2-га до 6-й по пол. (крім понеділка)

Відкриття в неділю, 20-го квітня, 2-6 по пол.

ТОВАРИСТВО БОЙКІВЩИНА, ВІДДІЛ „МАКІВКА” в НЬЮ ЙОРКУ
сердечно запрошує все Українське Громадянство великого Нью Йорку на ВІДКРИТТЯ

БОЙКІВСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ВИСТАВКИ ОБРАЗІВ
яку влаштує Т-во БОЙКІВЩИНА

в Українському Спортовому Клубі при 122 Друга Авеню в Нью Йорку.

Образи були малювані на Бойківщині

проф. д-ром МИХАЙЛОМ РАБІЄМ

більшість яких є бойківської тематики.

ВІДКРИТТЯ цієї небуденної виставки відбудеться 20-го квітня 1980 року о год. 1:30 по пол.

Виставку відкриє та дасть до неї мистецькі пояснення відомий мистець проф. Петро Андрушків, а коротке слово про сп. п. проф. М. РАБІЯ, виголосить його учень з гімназії мистець Богдан Титла.

Ця мистецька виставка образів пригадає нам рідні, вічно зелені Карпати Бойківщини та частину нашої дорогої Батьківщини — України.

Цією дорогою хочемо гідно вшанувати 22 річницю смерті відомого громадсько-суспільного діяча та українського науковця, великого сина Бойківщини проф. д-ра Михайла Рабія.

Просимо взяти масову участь у відкритті та відвідати цю виставку протягом цілого тижня, від 20-27-го квітня ц.р., під час тижня від 6-8 веч., в суботу і неділю — 12-8 веч.

УПРАВА Т-ВА БОЙКІВЩИНА

ГОЛОВНИЙ КОМІТЕТ ПІДГАЄЧАН

запрошує усіх Земляків і Прихильників на

ДРУГИЙ
ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД

що відбудеться

у суботу, 24-го травня 1980 року
у залі Українського Катедрального Православного
Храму Св. Покрови в Детройті, Міш, ЗСА
21931-9 Evergreen Road, Southfield, Mich. 48075
Tel.: (313) 358-9371

ПРОГРАМА

*) До участі у з'їзді запрошені: Владика Ізидор Борецький, Єпископ Торонта, Дост. Едвард Р. Шраер, Генеральний Губернатор Канади.

Кімнати в мотелях, готелях від 34 дол. в гору (два милі від місця з'їзду) замовляти:
The Telegraph House Motel, 23300 Telegraph Rd., Southfield, Mich. 48075. Tel.: (313) 358-1800.
Holiday Inn, 26555 Telegraph Rd., Southfield, Mich. 48075. Tel.: (313) 353-7700.
Romada Inn, 28225 Telegraph Rd., Southfield, Mich. 48075. Tel.: (313) 355-2929.

В потрібні додаткових запрошень на з'їзд або докладніших інформацій звертатися до Головного Комітету в Детройті (313) 271-0563.

Зголошення участі, просимо прислати до 10-го травня 1980 року.

I. ДІПОВА ЧАСТИНА

Год. 8:30-10:00 рано — Реєстрація
Год. 10-12:00 дня — Відкриття. Вибір Президії і Комісії.
Початок ділових нарад. Звітвання.
Год. 12:00-1:00 по пол. — Обідна перерва.
Год. 1:00-4:30 по пол. — Дискусія над звітами. Звітвання комісії. Вибір Комітету. Закінчення ділової частини з'їзду.
Год. 4:30-6:00 веч. — Перерва.

II. СВЯТКОВА ЧАСТИНА

Год. 6:30-7:30 веч. — Бенкет. Вокально-мистецька програма. Вечір.
Год. 7:30-9:30 веч. — „Слово до Земляків” — Відзначення Будівничих Видавничого Фонду. Вручення книг учасникам з'їзду.
Год. 9:00-12:45 рано — „Підгаєцький Вечерниці”.
Год. 12:45-1:00 рано — „До побачення”.

Сейнт Кетеринс схилився в пошані Героїням України

Мабуть немає другого народу, що мав би стільки жертв у боротьбі за свої права та незалежність, як українці. Тисячі відомих і невідомих наших братів і сестер поклали своє життя на вівтар Батьківщини. В місяці лютому майже всюди, де б'ється українське серце у вільному світі, наше жіноцтво відзначає Українську Жінку-Героїню.

У Сейнт Кетеринс 24-го лютого жіночі організації під проводом Комітету Українок Канади влаштували святкову академію в пошану Жінок-Героїнь. Анна Кузич коротким і змістовним словом відкрила академію. Рій старших юначок СУМ'у відспівав наступне пісню „Виростеш ти, сину”. Пластунка Леся Прокопчук музичним відтінком відіграла на піаніно „Прелюд”, музика Степового, та „Поему”, муз. Богданова. 14-й Курнін пластунки відспівали бадьоро „Не журиться, юні друзі” та „В горах грім гуде”. Пластунка Михася Бабій продекларувала гарно вірш „Вічна слава героям-борцям”!

Святкову доповідь виголосила Оксана Бризгун-Соколик з Торонта. Шановну доповідь представила Володимира Прокопчук. У своїй доповіді Оксана Соколик уміло пов'язала культи української героїні в минулому і сучасному. Доповідь була цікаво опрацьована, змістовна та прочитана з умінням, за що присутні повстанням з місць та гучними оплесками нагородили прелегентку.

Після доповіді хор „Гомін” під мистецьким керівництвом пані Наталки Процьків-Скипас прегарно заспівав „Гей, степами”, „Гетьте, думи” і „За рідний край”.

На закінчення юначки та юнаки СУМ-у з Роучестера Сейнт Кетеринс під проводом Олі Король поставили інсценізацію „Кінгір”. Добра рецитатка, вдало підібрана музика, декорації та строї виконавиць витворили потясоцтво враження загиблих 500 жінок у таборі Кінгір.

Відвідування національного гімну чисельні присутні закінчили що добре підготувано та переведено академію.

Присемно тут відмітити, що на академії було присутніх багато чоловіків, які прийшли зі своїми дружинами й дітьми, що спільно вшанувати Українську Героїню.

Марія Горбаль

Баль дебютанток — початок святкування 25-ліття хору „Дніпро”

Дебютантки балю Клівлендського хору „Дніпро” (зліва направо): Оріся Корятович, Петісі Гурка, Іванка Оленчук, Дарка Пакуш, Христія Тимкі, Леся Дармохвал, Катя Мартинюк, Надя Павлішин і Люба Завадівська.

Клівлендський хор „Дніпро” розпочав святкування свого срібного ювілею балем і традиційною презентацією дебютанток у суботу, 2-го лютого в залі астроному парадіс. Йосафата в Пармі, Огайо. Представлення дебютанток перевела Ольга Калуща, програму балю вів голова хору інж. Олег К. Мороз. Він представив гостям Ярему Цісарука з Детройту, соліста, який співав з оркестрою „Темпо”, привітав дебютанток і зложив подяку усім прихильникам хору „Дніпро” за довготривалу підтримку, без якої хор не міг би існувати, як незалежна організація. Голова хору висловив надію, що також і в майбутньому українська громада Клівленду буде сприяти дальшому існуванню хору.

Хор „Дніпро” заснувався восени 1955 року як вокально-мистецьке товариство і почав свою працю з чоловічими голосами, але у 1962 році доповнив свій склад жіночими голосами. З 1968 року при „Дніпрі” існує мала симфонічна оркестра, яка брала участь у важливих виступах хору. У другій половині 60-х років хор „Дніпро” дійшов до своєї найкращої форми під мистецьким керівництвом Євгена О. Садовського, який від часу заснування хору безперервно є його диригентом. На жаль, у 70-х роках наступило деяке послаблення голосового складу.

Н. Н.

М. Мартинюк переобраний...

(Закінчення зі стор. 1)
Гордістю, що скрентонська округа є однією з тих, які виконали на 100 відсотків свою організаційну квоту на 1979 рік. Всі Відділи Округи брали участь в минулорічній організаційній кампанії і приєднали нових членів, за що Округа одержала відзначення.

Призначення Округу за організаційну працю висловив старший обласний організатор С. Гавриш, який у своєму слові говорив про користь членства в УНСОюзі, підкреслюючи братський і громадський характер тієї найстаршої і найбільшої української установи у вільному світі, яка, у контрасті до приватних безпечесних установ, служить своїм членам і цілій громаді.

Д-р І. Фліс подав загальну характеристику стану УНСОюзу під сучасну пору та з'ясував ряд проблем, які турбують Головного Екзекютивний Комітет. Він також висловив призначення Округу за організаційні досягнення, підкреслюючи, що це загальною числу нових членів Пенсильванія зорганізувала одну третю.

У жвавій дискусії після доповіді учасники наради затримали такі питання як пізна достова „Свободи” поштою, редакційний склад в-в „Свобода” тощо. Присутні також висловили побажання, щоб половина матеріалів в Альманаху УНСОюзу друкувалась англійською мовою.

Після дискусії відбулися вибори нової управи, склад якої запропонували І. Голік і В. Нагурний.

Розмови на союзові і громадські теми продовжувались під час перекуски, що її приготували членкині Округу.

ПРОДАМО НАУКОВІ ПРАЦІ

1. Терпещкий, М.: НАРИС ІСТОРІЇ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ, за \$10.00
2. Терпещкий, М.: ІСТОРІЯ НОВОЇ ДОБИ, так як є, за \$5.00
3. Гік, д-р: КРИМІНАЛІСТИКА (Скотт), ст. 222, за \$25.00
4. Чубатий, проф.: ОГЛЯД ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВА, ч. I, за \$20.00
5. Чубатий, проф.: ЧАСТИНА II. ІСТОРІЯ ДЖЕРЕЛ ТА ДЕРЖАВНОГО ПРАВА, ст. 178, за \$30.00
6. Іванов, д-р: РУКОВОДСТВО КО ФАРМАТОЛОГІЇ, Випуск II, в оправі з 1885, за \$25.00
7. Куцка, д-р: РУКОВОДСТВО КО ПРАКТИЧЕСКОЙ МЕДИЦИНЕ, опр. ст. 454, за \$50.00
8. Устимович: ФІЗИОЛОГІЯ ОРГАНОВ ЧУВСТВА І ЇХ ОТНОШЕННЯ КО ОПТИЧНО-ПСИХОЛОГІЇ, за \$7.00
9. Фуппе, проф.: ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ, 1901, ст. 360, за \$75.00

„HOWERLA”

238 East 6th Street • New York, N.Y. 10003
Tel: (212) GR 5-1190

ку із „суперечною резолюцією” УНКА та підготовкою до чергового Конгресу Українців Америки восени цього року. Під час розмови гості висловлювали також і докір „Свободі”, що вона — на їхню думку — не приділяє УДР стільки уваги, скільки мають у ній деякі інші угруповування. У висновку всі співрозмовні погоджувались, що тільки згадана же

Великий день Марусі Бек

В особі д-ра Марусі Бек високосний рік дав нам людину, жінку непересічної вартості, сильну індивідуальність незламної волі і духа, витривалості завзятої в боротьбі зі злом, в обороні прав людини і нашого нескореного народу. В її серці горить велике стримання об'єднати зрізничковані погляди в одну гранітну скелю, об яку розбивалися б усі злі наміри, що провадили до розламу, на вітху ворогам. І рішучість, відвага та завзятість в обороні прав і покритих жінкою стала змістом її життя.

Вихована на двох культурах: американській та українсько-європейській, стала повновартісною громадянкою Америки і відрізнялася Українкою. Американці належно оцінили її 20-річну працю в Міській управі Детройту, як радну і заступницю посади міста.

27-го лютого ц.р. у Міській управі метрополітального Детройту вприсутності владі міста, визначних українців і приятелів, разом 250 осіб, офіційно відкрито портрет Марусі роботи артиста-малюра Григорія Ткача. Портрет з нагоди „18-их” уродив вивішено в „Залі нарад”, де він залишиться назавжди, як першої жінки в Управі міста Детройту. Цей день проголосив посади Янг „Днем Марусі Бек”.

Заходом Об'єднання українського жіноцтва Детройту відбувся 2-го березня бенкет у честь д-ра Марусі Бек в залі Українсько-Американського осередку 3-ї год. по полудні.

Тріумфальний вхід Марусі з почотом привітала переповнена зала повстанням з місць, гучним аплявзом, тостом і „многочисними”. Учениці Української вищої школи привітали хлібом і сіллю. Орхидею ювілейні прийняла найстарша союзниця 97-річна Ірена Козаченко. Привітала Марусю від подруг шкільної лавки О. Гнатчук пильними квітами та писанкою трипільського зору, символу життєдайної України і високо обдарованого мистецтвом нашого нескореного народу від перших століть його існування. Відчитано було привіт: Стефі Надраги з Вашингтону, Ірени Лихоліт з Клівленду, Слави Левинської з Нью Йорку та від ширших друзів — Оксани і Льва Шурів.

Ірена Левчук привітала Марусю безпосередньо листом. У привітати з України пробивається смутком і жалю за минулим, і радістю, що наша дружба не розпливлася в безмежних просторах і в бездонних надрах океану, але лишилася такою, як і була і буде назавжди. З жалем згаданню покійних по друг, Дарію Сяк-Кубійович і Орісю Шипайло-Бованко.

Головну промову відчитала голова Спілки Журналістів ЗСА Ольга Кузьмич. Незвичайно глибокий реферат, з хистом літературним написаний, подав докази про великі заслуги Марусі і невиспущі праці для добра і єдності нашого народу. Дуже влучно було виведено порівняння Марусі з Оленою Телігою. Маруся, як і Теліга виірклися теплою родинною застипку, посвятивши праці для народу: Олена згинула як героїня на жертвнику слави, а Маруся шле своє трудолюбиве життя змагається безперервно зі злом і стоїть на сторожі ідеї, за яку поклала своє життя Теліга.

Бенкет відкрила голова комітету, невідомо Емілія Запорожець. Проводила бенкетом мгр М. Квітковська. На головному столі звертав увагу присутніх прегарний похоронний порт з квітів вишнівою з кораліків роботи п. Шумило.

Почесні гості з правого боку: представниця жіноцтва Валентина Мушинська, яка вручила грамоту Марусі від СФУЖО, СУА, Провісти і „Світової Федерації” Софія Гейзен, заступниця голови Окружної Ради СУА; М. Кафальський, директор виборчої компанії Роналда Регена, Ліліан Саймон від Республіканського комітету національних меншостей з привітом; д-р Гнатчук з дружиною;

Великий день Марусі Бек

д-р Жуковський з дружиною; о. протопр. Ол. Биковець; Ірина Козаченко.

По лівому боці Соленизантки Марусі: ред. Ольга Кузьмич; о. гуген Інокентій Лотоцький; п. Вільям, колишній губернатор міста Гемтремк і суддя найвищого суду в Детройті з дружиною Ненсі; Козарен — посади міста Гемтремк; Іван Корнійчук, комішенер повіту Вейн, передав грамоту. Ліліан Маколла, представниця Палати репрезентантів Мічигену зі сном сенатором Петріком, по привіт вручила грамоту стейтової столиці Ленсінг. Естонек Реймонд Трала, заступник Комітету пенсильванських націй, Е. Запорожець, мгр М. Квітковська та Іван Бек.

Почесних гостей представили мгр Квітковська й Емілія Запорожець. Божі дари поблагословили о. гуген Лотоцький. Мистецьку програму вела оперова співачка Наталія Носенко. „Концертний вальс” Миколи Лісенка виконала проф. Ірина Решетилончик; декламувала „Мій любий краю” Одарка Могилянки — Галина Миронек, королева українського фестивалю 1979-1980 рр, студентка медицини, рождена в переступному році, вона вручила д-р Марусі Бек в'язанку квітів.

Народні пісні виконав молодечий квартет Капелі Бандуристів під керівництвом Петра Кистагого. На бажання публіки надтожартівливих пісень викликав безжурний родинний настрій.

Від жіноцтва Канади вітала Марусю Бек сердечними словами за невиспущі праці Ірина Зелена. Віталі соленизантку п-ні Дужа від Гарварду, д-р Жуковський від УНКА, редактор Смик і інші.

Дар для д-р Марусі в сумі однієї тисячі доларів на конкурс „Україніка” передано голові фундації проф. Марії Гарасевич, яка відчитала довший реферат про заслуги і праці Марусі і її брата Івана Бека.

Красномовне заклочне слово Марусі було коронною свято. Великим порядком і добродієм Марусі Бек в її кар'єрі є невідомий її брат Іван Бек, який шле життя був для неї „ангелом хоронітелем”, додавав на снаги, висував вперед, підтримував на дусі, а сам залишався завжди в тіні. Щиру подяку Маруся Бек висловила всім виконавцям і присутнім на закінчення. Молитвою о. Биковиці і співом „Ще не мерла Україна” закінчив великий „День Марусі”.

Оріся Гнатчук

Вступайте
в члени
УНСОюзу!

Тел.: (201) 246-0549 (Office & residence)
або (201) 469-6288

SOUTH BOUND BROOK MONUMENT CO.

Власник Ю. Беасовіч

- Авторизовані репрезентанти, виконавці гранітних робіт пам'ятника Тарасові Шевченку в Вашингтоні.
  - Приймаємо замовлення встановлювати гранітні й мармурові пам'ятники, мавзолеї, статуї, різном. у бронзі, огорожі й лави на всіх цвинтарях.
- Office and Residence:
Box 445 A, Cedar Grove Rd., Somerset, N.J. 08873
(напроти „Українського Села”, у віддалі 3-ох хвилин від Церкви-Пам'ятника).
Mailing Address:
127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880
P.O. Box 316, So. Bound Brook, N.J. 08880

† ВІДИЙШЛИ ВІД НАС

ПАВЛО КАНЯ, член УНС Відд. 22 Т-ва Доброї Волі в Чикаго, помер 17 березня 1980 р. на 68-му р. життя. Нар. 1911 р. в Кліфтон Гайте, Па.; членом УНС став у 1936 р. Залишив у смутку дружину Софію, сина Павла, доньку Александро і 7 внуків. Покійний був секретарем цього Відд. під 1937 до 1959 року. Похорон відбувся 20 березня 1980 р. на цвинтарі св. Миколая в Дес Плейнс, Іл.

Вічна Ному Пам'ять!
Гелен В. Олек, секр.

КАТЕРИНА ДАНЧАК, членка УНС Відд. 43 ім. Тараса Шевченка в Гітсайд, Н. Дж., померла 20 березня 1980 р. на 67-му р. життя. Нар. 1913 р. в Діксон Сіті, Па.; членкою УНС стала у 1965 р. Залишила у смутку сина Євгена і Ярослав, 7 внуків, брата і чотирі сестри. Похорон відбувся 24 березня на цвинтарі Глендейл в Беллелл, Н. Дж.

Вічна їй Пам'ять!
Володимир Сиванчик, секр.

ТЕКЛІЯ ФУГА, членка УНС Відд. 321 св. Петра і Павла у Феніксвилл, Па., померла 20 березня 1980 р. на 85-му р. життя. Нар. 1892 р. в Україні; членкою УНС стала у 1915 р. Залишила у смутку сина: Степлі, Йосифа, Івана і Степана; чотирі доньки: Розу, Мері, Гелен і Софію, 16 внуків і 12 правнуків. Похорон відбувся 24 березня 1980 р. на укр. кат. цвинтарі св. Петра і Павла у Фенікс, Па.

Вічна їй Пам'ять!
Дмитро Цюк, секр.

ЕМІЛЬ ПЕТРУСНИК, член УНС Відд. 29 Б-ва Преображення Господи в Нантінгтон, Па., померла 21 березня 1980 р. на 65-му році життя. Нар. 1915 р. в Плейнс, Па.; членкою УНС стала у 1934 р. Залишила у смутку брата — Михайла і Франка, сестри — Ольгу, Марію і Маргарету, братів — Ісидора і Сесілія. Похорон відбувся 24 березня 1980 р. на цвинтарі св. Марії в Даллас, Па.

Вічна Ному Пам'ять!
Ольга А. Малишак, секр.

МИКОЛА КОПАК, член УНС Відд. 414 ім. през. Водомана в Нью Гейвен, помер 22-го березня 1980 року на 85-му р. життя. Нар. в 1894 р. в Косові; членом УНС став у 1950 р. Залишив у смутку дочку: Надію і Оксану, 3 внуків та правнуків. Похорон відбувся 25 березня на цвинтарі св. Лаврентія у Вест Гейвен.

Вічна Ному Пам'ять!
І. Телок, секр.

МАРІЯ ЗАНКО, членка УНС Відд. 355 Т-ва Запорожжя Січ в Ст. Джозеф, Міаурі, померла 24 березня 1980 р. на 85-му р. життя. Нар. 1894 р. в Кордичі Наєловська, Україна; членкою УНС стала у 1933 р. Залишила у смутку сина: Івана і Степана, дві дочки: Анну і Катерину, 2-ох внуків і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 26 березня 1980 р. на цвинтарі Маунт Олівер, Ст. Джозеф, Міаурі.

Вічна їй Пам'ять!
Семен Гасик, секр.

МАРІЯ ГОРБУЛИК, членка УНС Відд. 92 ім. Івана Франка в Портленд, Орегон, померла 23 лютого на 60-му р. життя. Нар. 1920 р. в Інісфрід, Алта, Канада; членкою УНС стала 1957 р. Залишила у смутку чоловіка Микола, доньку Одарку, двох братів: Василя і Омеляна, дві сестри: Катерину і Олену. Похорон відбувся 27 лютого 1980 р. на цвинтарі Лікольні Меморіал Парк в Портленд, Орегон.

Вічна їй Пам'ять!
Секретар

СТЕПАН ГОРНАТКО, член УНС Відд. 81 св. Петра і Павла помер у березні 1980 р. на 69-му р. життя. Нар. 1911 р.; членом УНС став у 1944 р. Залишив у смутку дружину і 5 дітей. Похорон відбувся на цвинтарі Голі Крос.

Вічна Ному Пам'ять!
Антін Лукіянчук, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ,
20-го КВІТНЯ 1980 р.

ПАСЕЯК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-ї Відд., о год. 2-ї год по поп. в УНДомі, 237 Море Ав. Просимо членів взяти участь. На річних зборах вибрано нову Управу в такому складі: І. Хомак, предс., Р. Галабурда, заст. предс., П. Головачук, фін. секр., І. Бліха, заст. фін. секр., Н. Михайлишин, кас., В. Марушак, рек. секр. Олікуни хворі: Анастасія Марушак — В. Оліярник. Пропорщики: С. Коваль — М. Тижбір. Мужі Довіря: С. Задороний — Т. Хомишак. Господар — Г. Романів. К. Комісії: Ю. Котляр, гол., Варвара Тижбір і М. Юрчинок — члени. — В. Марушак, рек. секр.

СУБОТА,
26-го КВІТНЯ 1980 р.

ЧЕСТЕР, Па. Річні збори 388-го Відд., о год. 3-ї год по поп., у помешанні секретаря при 1311 Гаршав Рд. Тобі Фарм. Брукленд, Па. 19015. На порядку, відкриття, звіт Управи за 1979 р., звіт К. Комісії, дискусія над звітами, вибір нової Управи. Присутність усіх членів є обов'язкова. Коли на призначену годину не буде більшості членів, півгодини пізніше відбудуться збори з тим, що будуть присутні. — Управа Відд.

● HELP WANTED ●

● FEMALE ●

ПОШУКУЄТЬСЯ
СТАРШУ ЖІНКУ
— господарюючій няню для дитини на 8 год. денно, зі знанням англійської мови. Дім в Менгетні (Eastside). Тел. по 7-й год. веч. (212) 744-0872.

● FUNERAL DIRECTORS ●

ПЕТРО ЯРЕМА УКР. ПОГРЕБНИК

Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА
ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

SINKOWSKY FUNERAL SERVICE

3535 East Tremont Avenue
BRONX, N.Y. 10465
Tel.: 863-2475
191 Avenue "A"
NEW YORK, N.Y. 10009
Тел.: 674-3630
Директор ІОСИФ
СЕНКОВСЬКИЙ
Завідус влаштування похоронів в каплицях, похованнях в кожному районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

Richard H. Burnadz УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

McNERNEY BURNADZ
FUNERAL HOME
371 Lakeview Avenue
CLIFTON, N.J.
Phone (201) 772-1880
R. H. Burnadz —
J. J. McNeerney
Funeral Directors
Chapels available through
out the Metropolitan Area.

Мистець В. Савчак...

(Закінчення зі стор. 1)

„Весняний ранок” — олія В. Савчака

мир на інше, „бож я всюди значую”, — сказав мalar, — що коли я зміг навчитися кілька тисяч слів з англійського лексикону, то й іншим не повинно справляти труднощів правильно вимовляти моє ім'я, яке становить тільки одне слово, у чужій для них мові”.

Володимир Савчак уже встановив за собою авторитет відомого мalar: його картини займають почесне місце в Національній Галерії в Мельбурні, де він мав своїх сім індивідуальних виставок, починаючи з 1957 року, а крім цих ще дві відбулися у Алліс Спрінг, Австралія. В. Савчак є членом Австралійських Мистців та членом Австралійської галерії у Сіднею.

За тематикою картини В. Савчака можна розподілити на суто українську та австралійську: до першої входять композиції релігійного та історичного характеру і також портрети видатних мистців; до другої належать оригінальні австралійські краєвиди — ліси, дерева, квіти і портрети автохтонів тієї країни, життя і побут яких В. Савчак досліджував на протязі кількох років спільно з австралійським мистцем Альбертом Натімарою у Центральної Австралії у 1960-их роках. Уже від років наш мистець звернувся своїми картинами увагу мистецьких австралійських кіл, здобувачи дуже прихильну критику.

БАЛАНС НАШИХ...

(Закінчення зі стор. 1)

ну, але які тим не менше — як кажеться — радіють радощам, яких мало, та сумують смутками, яких багато, своєї „другої батьківщини”, батьківщини своїх батьків — України; 2) у своїй більшості політичні емігранти під час і безпосередньо після Другої світової війни, які тепер мають найбільший голос в громаді, але які відносно мало цікавляться життям і справами своєї „прибраної батьківщини” Америки, та, вкінці, третя частина нашої громади, яка ще дуже незначна і яка шойно — можна б сказати — починає шукати собі місце під нашим громадянським сонцем, натрапляючи на всілякі — також можна б сказати — „пригоди”. Тільки справжня демократія, демократія

в дії, а не тільки на словах, може нам допомогти всі ці наші сили відповідно окупити, збалансувати і використати. Це й має на меті УДР, який об'єднує і активізує окрема відповідні ідейні й інтелектуальні сили і головною на них опирає свою активність не так організаційного порядку, як радше ідейно-політичного впливу.

Представники УДР вважають, що коли мова про справді демократичне охоплення всіх цих трьох головних прошарків нашої громади, їхні цілі ідентичні з цілями, завданнями і практичним поступуванням УНСОюзу. Мавши це на увазі, вони одверто висловлювали свої думки і погляди на теперішню ситуацію в нашій громаді, зокрема у зв'язку із „суперечною резолюцією” УНКА та підготовкою до чергового Конгресу Українців Америки восени цього року. Під час розмови гості висловлювали також і докір „Свободі”, що вона — на їхню думку — не приділяє УДР стільки уваги, скільки мають у ній деякі інші угруповування. У висновку всі співрозмовні погоджувались, що тільки згадана же